

**KEBERKESANAN RANCANGAN INTEGRASI MURID
UNTUK PERPADUAN (RIMUP) DALAM MEMUPUK
KESEPADUAN SOSIAL**

***The Effectiveness of the Pupils Integration for Unity Programme
(RIMUP) in Nurturing Social Cohesion among Students***

¹HASNUL HUSNA HUSSIEN
²MOHD SYARIEFUDIN ABDULLAH

¹No. 178-A, Jalan Pantai, Kg. Sri Pantai, 86800, Mersing, Johor

²Jabatan Pengajian Kewarganegaraan dan Kemasyarakatan (JPKK), Fakulti Sains Kemanusiaan,
Universiti Pendidikan Sultan Idris, 35900, Tanjung Malim 35900 Perak Darul Ridzuan
hhusnahussien@gmail.com, syariefudin@fsk.upsi.edu.my

Dihantar: 13 November 2018 / Diterima: 12 Februari 2018

Abstrak Rancangan Integrasi Murid Untuk Perpaduan (RIMUP) adalah program yang dibangunkan untuk memupuk perpaduan dalam kalangan pelajar sekolah pelbagai etnik melalui program-program yang dijalankan. Justeru, kajian ini dilaksanakan bagi menilai persepsi pelajar terhadap keberkesanan program RIMUP yang telah dilaksanakan di sekolah. Antara elemen yang dikenal pasti dalam mencapai matlamat RIMUP adalah aktiviti RIMUP dan keberkesanan usaha memupuk kesepaduan sosial dalam kalangan pelajar yang berbeza etnik. Kajian ini dilaksanakan dalam kalangan pelajar di dua buah sekolah rendah yang berlainan jenis di Selangor. Responden terdiri daripada 80 orang pelajar iaitu, 47 pelajar Melayu dan 33 pelajar Cina. Kaedah tinjauan menggunakan borang soal selidik telah diaplikasi untuk proses pengumpulan data menerusi persampelan rawak mudah. Dapatan kajian menunjukkan pelajar Melayu secara signifikannya menerima baik keseluruhan aktiviti yang dilaksanakan dalam program RIMUP. Namun, penerimaan dalam kalangan pelajar Cina pula didapati kurang memuaskan. Bagaimanapun, terdapat tiga aktiviti dikesan diterima baik oleh kedua-dua etnik tersebut, iaitu aktiviti sukan dan permainan, aktiviti perayaan dan perhimpunan, dan aktiviti perkhemahan dan lawatan. Ketiga-tiga aktiviti tersebut dikesan mempunyai potensi memupuk kesepaduan sosial dalam kalangan etnik yang dikaji.

Kata kunci: RIMUP, kesepaduan sosial, sekolah, etnik, kokurikulum.

Abstract *The Rancangan Integrasi Murid Untuk Perpaduan (RIMUP) programme is designed to instil harmony among school students of various ethnicities. This study was conducted to evaluate the effectiveness of RIMUP programmes implemented in schools. Among the elements identified to achieve the goals of RIMUP were RIMUP activities and the effectiveness of the efforts to inculcate societal cohesion among students of different ethnic backgrounds. The study was conducted among primary school students from two different types of schools in Selangor. A questionnaire survey was administered using simple random sampling method in the data collection process. 80 respondents in total were involved namely Malay respondents and 33 Chinese respondents. Findings showed that RIMUP activities were well-accepted among Malay students. However, the results indicated the rate of acceptance among Chinese students as less satisfactory. Nevertheless, three activities were well-accepted by both ethnic groups. These were sports and games activities, celebrations and gathering activities, and camping and visiting activities. These activities were identified as potentially able to inculcate social cohesion among the ethnic groups in the study.*

Keywords: *RIMUP, social cohesion, nation, school, ethnic, cocurriculum.*

PENDAHULUAN

Sistem pendidikan yang sistematik bermula semasa zaman penjajahan Inggeris sekitar tahun 1824 hingga 1957 lagi di Tanah Melayu. Pada peringkat ini, pendidikan di Tanah Melayu telah dikelola, dikendali dan diletakkan di bawah kuasa penjajah Inggeris, namun tidak mempunyai satu falsafah yang konkrit atau dasar pendidikan kebangsaan. Pentadbiran pendidikan di Semenanjung Tanah Melayu pada masa itu adalah mengikut dasar penjajah, iaitu pecah dan perintah dan pendidikan berbentuk sistem vernakular diamalkan. Setelah merdeka, masalah yang dihadapi adalah sistem pendidikan yang berbeza dengan kewujudan pelbagai aliran hingga kemuncaknya berlaku detik hitam dalam sejarah negara iaitu peristiwa 13 Mei 1969. Justeru, terdapat pelbagai usaha untuk memantapan pembinaan negara bangsa antaranya adalah pelaksanaan konsep Sekolah Wawasan, memperkasakan Sekolah Kebangsaan, memperkenalkan subjek Sejarah

semasa di sekolah rendah dan kini diperkenalkan Rancangan Integrasi Murid Untuk Perpaduan atau dikenali dengan RIMUP.

RIMUP adalah satu program yang menggabungkan pelbagai aktiviti antara pelajar, pihak sekolah dan organisasi setempat. Pelaksanaan RIMUP telah bermula semenjak tahun 1986 lagi. Namun begitu, pada tahun 2004 Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) telah meneliti semula pelaksanaannya dan mendapati bahawa program RIMUP perlu dimantapkan serta perlu dikembangkan lagi hingga ke sekolah menengah. Sehubungan dengan itu, buku panduan yang digunakan sejak tahun 1986 telah dimurnikan semula bagi memperkasakan lagi program tersebut. Malaysia adalah negara dengan pelbagai etnik di mana kerencaman sosial adalah identiti masyarakatnya. Justeru, pendidikan adalah alat yang amat penting yang dapat memainkan peranan yang berkesan sebagai alat untuk memupuk perpaduan dan persefahaman dalam kalangan rakyat (Sanusi Osman, 1989, p. 52).

Pembentukan perpaduan perlu bermula di peringkat awal lagi, iaitu seawal sekolah rendah lagi. Menurut Najeemah Yusof (2005), beliau mendapati murid di sekolah rendah paling banyak berinteraksi dari segi sosial dalam kalangan murid pelbagai etnik. Namun begitu, tahap hubungan etnik dalam kalangan pelajar dari segi kehidupan seharian pelajar, kegiatan pembelajaran pelajar dan kegiatan kokurikulum pelajar adalah pada tahap sederhana (Cheow Yin Thay, 2008). Menurut Suresh Kumar N Vellymalay (2016), pembentukan persahabatan dalam kalangan murid Melayu, Cina dan India adalah lebih bersifat mengikut etnik berbanding merentasi etnik. Keadaan ini secara tidak langsung menunjukkan bahawa sentimen perkauman masih lagi kuat dalam ikatan persahabatan pelajar antara kaum.

Antara faktor yang menyebabkan masih wujudnya sentimen perkauman dalam kalangan pelajar berbilang kaum ini adalah berpunca daripada aspek komunikasi antara pelajar. Menurut Suresh Kumar N Vellymalay (2014 dan 2015), dalam kajian beliau secara keseluruhannya, keakraban murid dalam kumpulan etnik yang sama, masalah komunikasi bahasa dan perbezaan budaya dalam kalangan murid merupakan antara faktor utama yang menghalang pembentukan persahabatan merentasi etnik

di persekitaran bilik darjah. Bahasa ibunda pula adalah bahasa utama dalam berkomunikasi dalam kalangan murid di bilik darjah. Selain itu, kurang fasih dalam Bahasa Melayu akan mempengaruhi corak interaksi dalam kalangan murid pelbagai etnik di bilik darjah.

Justeru, kerajaan berusaha untuk mengukuhkan keamanan dan keharmonian negara daripada sentimen perkauman. Antaranya ialah dengan memupuk semangat perpaduan di peringkat pelajar sekolah lagi. Usaha tersebut ialah menerusi rancangan memperkasakan sekolah kebangsaan, memperkenalkan Sekolah Wawasan dan juga memberi penekanan dalam kurikulum sekolah dengan memperkasakan Bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan, menggalakkan sistem kurikulum dan peperiksaan yang seragam serta tidak meminggirkan bahasa ibunda etnik lain di sekolah.

Menurut Menteri Pendidikan Malaysia, YB Dato' Seri Idris bin Jusoh yang disiarkan secara langsung dari Parlimen pada 28 Mac 2016, pendekatan yang digunakan dalam memastikan kestabilan dan keharmonian di peringkat sekolah perlu diperkukuhkan supaya krisis atau sentimen perkauman tidak berlaku. Bagi menjayakan hasrat murni tersebut, kerajaan juga telah memberi penekanan terhadap aktiviti-aktiviti kokurikulum di luar bilik darjah dengan menerapkan program RIMUP. Pelaksanaan RIMUP telah diberi nafas baharu dan dimantapkan dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013–2025. Program ini memberi fokus kepada aspek kepelbagaian dan semangat cintakan negara melalui beberapa elemen, iaitu sukan dan permainan, kesenian dan kebudayaan, patriotisme dan jati diri, akademik dan khidmat masyarakat (www.bharian.com.my, 28 Mac 2016).

Bagaimanapun, usaha murni pihak kerajaan untuk mewujudkan perpaduan bermula di peringkat sekolah bukanlah suatu perkara yang mudah apabila kemasukan murid di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil didapati semakin meningkat. Hasil laporan yang dikeluarkan oleh Pelan Pembangunan Pendidikan 2013–2025 (2013) mendapati sejak beberapa tahun kebelakangan ini, stratifikasi etnik di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina dan Tamil telah meningkat. Jumlah murid Cina yang mendaftar di SJKC meningkat daripada 92 peratus pada tahun 2000 kepada 96 peratus

pada 2011. Enrolmen murid India di Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil (SJKT) meningkat daripada 47 peratus kepada 56 peratus bagi tempoh yang sama. Sebanyak 97 peratus murid di SK kini ialah Bumiputera (Pelan Pembangunan Pendidikan 2013–2025, 2013, p. 3–30). Tanpa adanya percampuran kaum yang berbilang bangsa di peringkat sekolah, secara tidak langsung menyebabkan proses memahami budaya yang berlainan antara kaum menjadi semakin sukar.

Berdasarkan laporan yang dikeluarkan oleh Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional (2018), bacaan Indeks Ketegangan Masyarakat pada tahun 2017 meningkat 2.1 peratus daripada tahun sebelumnya walhal tiada berlaku rusuhan dan keganasan. Kategori demonstrasi dan protes juga berada pada tahap rendah iaitu 287 kes berbanding 342 kes pada tahun 2016, namun bagi kategori serangan dan pergaduhan menunjukkan peningkatan, iaitu daripada 502 kes kepada 796 kes, tambahan lagi bagi kategori isu konflik meningkat daripada 252 kes pada tahun 2016 kepada 267 kes pada tahun 2017 (Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional, 21 Mac 2018). Keadaan ini secara tidak langsung menggambarkan bahawa kesepaduan sosial dalam kalangan masyarakat Malaysia semakin rapuh.

Justeru, program RIMUP yang dilaksanakan di peringkat sekolah rendah merupakan salah satu usaha murni kerajaan memupuk semangat perpaduan bermula tahap awal proses pembelajaran dengan harapan dapat membentuk generasi yang lebih bersatu padu pada masa hadapan. Objektif kajian ini ialah mengesan sejauh mana keberkesanan program RIMUP dalam membentuk kesepaduan sosial dalam kalangan pelajar yang terlibat. Bagi mencapai matlamat kajian tersebut, pengkaji menyenaraikan matlamat kajian yang perlu dicapai iaitu:

1. Mengesan persepsi pelajar terhadap program khas RIMUP.
2. Mengenal pasti aktiviti-aktiviti yang dapat memupuk kesepaduan sosial melalui program khas RIMUP.
3. Mengemukakan cadangan penambahbaikan pelaksanaan RIMUP.

METODOLOGI

Kajian ini merupakan kajian tinjauan terhadap pelajar yang terlibat dalam program RIMUP bagi menilai sejauh mana penerimaan mereka terhadap program tersebut. Tinjauan menggunakan borang soal selidik telah dilakukan ke atas dua buah sekolah rendah di Selangor yang melibatkan sekolah kebangsaan dan sekolah jenis kebangsaan. Borang soal selidik telah diedar secara rawak kepada pelajar-pelajar yang pernah terlibat dalam program RIMUP yang terdiri daripada pelajar tahun lima dan enam.

Borang soal selidik direka berpandukan kepada buku panduan RIMUP 2005. Set soal selidik ini terbahagi kepada empat bahagian, iaitu Bahagian A yang mengandungi soalan-soalan tentang maklumat latar belakang responden. Bahagian B pula terdiri daripada set soal selidik yang berkaitan dengan kegiatan khas RIMUP yang mengandungi lima elemen iaitu kecemerlangan akademik, sukan dan permainan, perayaan dan perhimpunan, perkhemahan dan lawatan serta khidmat masyarakat. Setiap elemen ini mengandungi lima item. Bahagian C pula terdiri daripada set soal selidik yang berkaitan lima dimensi kesepaduan sosial iaitu kekitaan, pengiktirafan, penyertaan, kesaksamaan dan inklusif, setiap dimensi ini mengandungi lima item, manakala Bahagian D pula terdiri daripada set soal selidik yang berkaitan dengan kekangan dalam pelaksanaan RIMUP dan cadangan penambahbaikan yang difikirkan sesuai. Responden dikehendaki menyatakan pendapat mereka mengikut skala Likert yang ditetapkan yang terdiri daripada lima tahap iaitu “Amat tidak setuju”, “Kurang setuju”, “Tidak pasti”, “Setuju” dan “Amat setuju”.

Bagaimanapun, bagi menilai sejauh mana penerimaan pelajar terhadap program RIMUP yang telah dilaksanakan, fokus utama perbincangan dalam artikel ini hanyalah Bahagian B sahaja iaitu bahagian yang melibatkan kegiatan khas RIMUP. Langkah mengenal pasti penerimaan pelajar terhadap kegiatan khas RIMUP dilihat amat penting bagi memastikan aktiviti-aktiviti yang dirancang mencapai matlamat dan objektif program tersebut. Seterusnya, data dianalisis secara statistik deskriptif yang menggunakan kekerapan dan peratusan.

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Sebanyak 80 set soal selidik telah dijawab dengan lengkap oleh responden. Hasil analisis mendapati 51.3 peratus responden yang diperoleh adalah daripada sekolah kebangsaan dan selebihnya lagi adalah dari sekolah jenis kebangsaan. Daripada jumlah tersebut, 55 peratus adalah lelaki dan 45 peratus lagi adalah perempuan. Seramai 41.3 peratus responden yang diperoleh adalah pelajar tahun 5 dan 58.7 peratus lagi adalah pelajar tahun 6. Mereka terdiri daripada pelajar Melayu dan Cina dengan masing-masing adalah seramai 58.7 peratus dan 41.3 peratus. Hasil keseluruhan berhubung demografi responden adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 1.

Jadual 1 Demografi responden

Demografi	Profil	Kekerapan	Peratusan (%)
Sekolah	SK Kerling	41	51.3
	SJK Cina	39	48.8
	Jumlah	80	100
Jantina	Lelaki	44	55
	Perempuan	36	45
	Jumlah	80	100
Umur	11 tahun	33	41.3
	12 tahun	47	58.7
	Jumlah	80	100
Etnik	Melayu	47	58.7
	Cina	33	41.3
	Jumlah	80	100

Penerimaan pelajar terhadap kegiatan khas RIMUP

Berdasarkan kepada buku panduan RIMUP 2005, kegiatan-kegiatan khas RIMUP terbahagi kepada lima elemen yang utama iaitu program kecemerlangan akademik, sukan dan permainan, perayaan dan perhimpunan, perkhemahan dan lawatan serta khidmat masyarakat.

Kecemerlangan akademik

Secara keseluruhan, terdapat lima item yang dijadikan penekanan utama dalam program kecemerlangan akademik iaitu seminar peperiksaan, program IT, kem motivasi, kelas tambahan dan karnival bahasa. Pelajar

Melayu didapati menerima baik kesemua aktiviti yang dijalankan. Namun, hanya dua aktiviti yang didapati diterima baik oleh pelajar Cina iaitu program IT dan kem motivasi. Aktiviti lain seperti seminar peperiksaan, kelas tambahan dan karnival bahasa didapati tidak diterima dengan baik. Berdasarkan kepada hasil analisis, hanya 55 peratus merasakan seminar peperiksaan memberi manfaat kepada mereka. Bagi kelas tambahan pula, hanya 36 peratus merasakan aktiviti tersebut membantu dalam pemahaman akademik mereka. Seterusnya pula, hanya 52 peratus yang merasakan karnival bahasa yang dijalankan membantu mereka memahami bahasa lain. Keadaan ini secara tidak langsung menggambarkan bahawa aktiviti kecemerlangan akademik masih belum mampu menarik minat pelajar Cina. Hasil keseluruhan analisis bagi program kecemerlangan akademik ditunjukkan dalam Jadual 2.

Jadual 2 Program kecemerlangan akademik

Kenyataan/Etnik	Setuju (%)	
	Melayu	Cina
Seminar peperiksaan amat bermanfaat	91	55
Program IT menyeronokkan	96	94
Kem motivasi amat bermanfaat	96	88
Kelas tambahan membantu dalam pemahaman akademik	94	36
Karnival bahasa membantu fahami bahasa selain bahasa ibunda	85	52

Aktiviti sukan dan permainan

Bagi aktiviti sukan dan permainan pula, secara keseluruhannya kedua-dua bangsa didapati menerima baik aktiviti tersebut. Walaupun penerimaannya dalam kalangan pelajar Cina lebih rendah berbanding pelajar Melayu, majoriti pelajar Cina menerima baik aktiviti yang dilaksanakan. Seramai 91 peratus pelajar Cina merasakan bahawa mereka suka menyertai aktiviti sukan RIMUP dan sukaneka yang dijalankan dapat mengeratkan hubungan antara etnik. Keadaan ini secara tidak langsung menggambarkan bahawa sukan dan permainan adalah elemen penting yang mampu mengeratkan perpaduan dalam kalangan pelajar berbilang kaum. Keseluruhan hasil dapatan berhubung sukan dan permainan ditunjukkan dalam Jadual 3.

Jadual 3 Aktviti sukan dan permainan

Kenyataan/Etnik	Setuju (%)	
	Melayu	Cina
Suka menyertai aktiviti sukan RIMUP	98	91
Program merentas desa amat bermanfaat	91	73
Penyertaan dalam program sukan RIMUP	96	70
Permainan tradisional memberi maklumat permainan pelbagai etnik	96	76
Sukaneka mengeratkan hubungan etnik	94	91

Aktiviti perayaan dan perhimpunan

Aktiviti perayaan dan perhimpunan dalam program RIMUP melibatkan sambutan hari perayaan, tarian muzik pelbagai etnik, hari guru, hari kebangsaan dan hari kokurikulum. Secara keseluruhan, elemen ini mendapat penerimaan baik dalam kalangan pelajar Melayu berbanding pelajar Cina. Namun, terdapat dua item yang mendapat respons baik daripada pelajar kedua-dua bangsa, iaitu sambutan hari perayaan dan hari kokurikulum. Pelajar dari kedua-dua bangsa iaitu Melayu dan Cina merasakan sambutan hari perayaan dan hari kokurikulum dapat mengeratkan perpaduan kaum. Seramai 85 peratus pelajar Melayu dan juga pelajar Cina merasakan sambutan hari perayaan di sekolah memberi peluang kepada mereka untuk memahami perayaan etnik lain. Sementara itu, 91 peratus pelajar Melayu dan 85 peratus pelajar Cina merasakan hari kokurikulum dapat membantu mengukuhkan hubungan pelbagai etnik. Dalam aspek tarian dan muzik pelbagai etnik pula, hanya 52 peratus pelajar Cina yang merasakan bahawa program RIMUP berjaya mengetengahkan tarian dan muzik pelbagai etnik. Jumlah tersebut didapati jauh lebih rendah berbanding persepsi daripada pelajar Melayu yang mencatatkan bilangan sebanyak 87 peratus. Keseluruhan hasil dapatan berhubung aktiviti perayaan dan perhimpunan dalam program RIMUP ditunjukkan dalam Jadual 4.

Jadual 4 Aktviti perayaan dan perhimpunan

Kenyataan/Etnik	Setuju (%)	
	Melayu	Cina
Hari perayaan di sekolah memberi peluang saya fahami perayaan etnik lain	85	85
RIMUP memperkenalkan tarian dan muzik pelbagai etnik	87	52
Hari guru meraikan guru pelbagai etnik	96	67
Hari kebangsaan meningkatkan semangat patriotik	98	67
Hari kokurikulum bantu kukuhkan hubungan pelbagai etnik	91	85

Aktiviti perkhemahan dan lawatan

Bagi aktiviti perkhemahan dan lawatan pula, kegiatan utama yang diberi penekanan dalam program RIMUP ialah aktiviti perkhemahan, pertukaran pelajar, aktiviti silang budaya dan lawatan ke sekolah lain. Hasil analisis mendapati aktiviti-aktiviti tersebut diterima baik oleh pelajar Melayu berbanding pelajar Cina. Aktiviti pertukaran pelajar antara sekolah misalnya mempamerkan hasil yang kurang memuaskan apabila kurang daripada separuh, iaitu 48 peratus pelajar Cina merasakan aktiviti tersebut memberi pengalaman dan pembelajaran kepada mereka. Begitu juga dengan aktiviti perkhemahan, hanya 67 peratus sahaja pelajar Cina merasakan aktiviti tersebut membentuk jati diri dalam diri mereka berbanding pelajar Melayu yang mana hampir keseluruhannya, iaitu 96 peratus merasakan sedemikian. Keadaan ini selari dengan hasil dapatan yang mempamerkan peratusan yang rendah dalam kalangan pelajar Cina yang merasakan bahawa aktiviti perkhemahan penting dalam hubungan pelbagai etnik, iaitu hanya 73 peratus sahaja berbanding pelajar Melayu yang jumlahnya adalah 96 peratus. Keseluruhan hasil dapatan berhubung aktiviti perkhemahan dan lawatan dalam program RIMUP ditunjukkan dalam Jadual 5.

Jadual 5 Aktiviti perkhemahan dan lawatan

Aktiviti/Etnik	Setuju (%)	
	Melayu	Cina
Aktiviti perkhemahan penting dalam hubungan pelbagai etnik	96	73
Pertukaran pelajar antara sekolah beri pengalaman dalam pembelajaran	77	48
Aktiviti perkhemahan bentuk jati diri pelajar	96	67
Aktiviti silang budaya beri pengalaman selami budaya etnik lain	96	73
Lawatan ke sekolah lain bantu pelajar agar lebih bersemangat	89	82

Aktiviti khidmat masyarakat

Aktiviti khidmat masyarakat pula yang meliputi kegiatan seperti program gotong-royong, kempen kitar semula dan kutipan derma. Hasil analisis mendapati penerimaan pelajar Cina terhadap aktiviti khidmat masyarakat kurang memberangsangkan berbanding pelajar Melayu. Hanya 48 peratus pelajar Cina yang merasakan program khidmat masyarakat bermanfaat untuk membentuk sahsiah murid. Keadaan ini secara tidak langsung menjadi refleksi kepada aspek-aspek lain dalam aktiviti khidmat masyarakat yang turut mempamerkan tahap penerimaan kurang memuaskan. Contohnya, hanya 58 peratus sahaja dalam kalangan pelajar Cina yang bersedia untuk memberi khidmat kepada sekolah lain untuk aktiviti gotong-royong. Begitu juga dengan aktiviti kitar semula apabila hanya 58 peratus sahaja pelajar Cina yang merasakan bahawa kempen kitar semula digalakkan untuk mengurangkan isu pencemaran alam. Aspek-aspek lain seperti program gotong-royong dan kutipan derma turut mempamerkan tahap penerimaan yang kurang berbanding pelajar Melayu apabila masing-masing hanya mencatat 69 peratus dan 61 peratus sahaja dalam kalangan pelajar Cina. Keseluruhan hasil dapatan berhubung aktiviti khidmat masyarakat dalam program RIMUP ditunjukkan dalam Jadual 6.

Jadual 6 Aktiviti khidmat masyarakat

Aktiviti/Etnik	Setuju (%)	
	Melayu	Cina
Program khidmat masyarakat bermanfaat untuk pembentukan sahsiah murid	96	48
Program gotong-royong mendidik tentang kebersihan	98	69
Kempen kitar semula digalakkan untuk mengurangkan isu pencemaran alam	98	58
Kutipan derma bantu orang kurang berkemampuan	85	61
Bersedia memberi khidmat kepada sekolah lain dalam gotong-royong	91	58

PERBINCANGAN

Secara keseluruhannya, aktiviti-aktiviti yang terdapat dalam program RIMUP didapati berupaya memupuk perpaduan dalam kalangan pelajar berbilang kaum. Namun, masih terdapat penambahbaikan yang boleh menjadikannya lebih baik. Kajian ini mengenal pasti beberapa aktiviti yang didapati kurang berjaya menarik minat pelajar bukan Melayu untuk turut terlibat sama. Keadaan ini secara tidak langsung menyebabkan matlamat utama program RIMUP dilaksanakan, iaitu untuk memupuk semangat perpaduan dalam kalangan pelajar berbilang kaum tidak mencapai sasarannya.

Berdasarkan kepada dapatan kajian yang dibincangkan di atas, program RIMUP yang dilaksanakan mendapat respons yang berbeza dalam kalangan pelajar yang berlainan bangsa. Pelajar Melayu didapati menerima baik keseluruhan aktiviti yang terdapat dalam program tersebut. Sementara itu, penerimaan keseluruhan aktiviti yang terdapat dalam program tersebut dalam kalangan pelajar Cina pula didapati masih kurang memuaskan.

Namun, terdapat tiga komponen utama dalam program RIMUP yang dikesan diterima baik oleh pelajar kedua-dua etnik tersebut iaitu aktiviti sukan dan permainan, aktiviti perayaan dan perhimpunan dan aktiviti perkhemahan dan lawatan. Memandangkan ketiga-tiga aktiviti tersebut diterima baik oleh pelajar kedua-dua etnik tersebut, maka aktiviti tersebut dilihat mampu untuk memupuk semangat perpaduan dalam kalangan pelajar.

Penglibatan dalam aktiviti sukan dan permainan sangat memainkan peranan dalam memupuk kesepaduan sosial pelbagai etnik. Menurut Menteri Belia, Sukan dan Perpaduan Sarawak, Datuk Seri Michael Manyin Jawong, menyatakan sukan tidak harus diukur kepada kemenangan sahaja, sebaliknya mampu memupuk budaya hormat dalam kalangan individu serta mengukuhkan perpaduan pada usia muda (www.bharian.com.my, 22 Julai 2016). Perkara ini juga dipandang serius oleh Timbalan Perdana Menteri Malaysia Datuk Seri Dr Wan Azizah Wan Ismail yang memandang sukan adalah satu wadah yang boleh digunakan untuk memupuk integrasi nasional dalam kalangan rakyat pelbagai kaum, agama dan latar belakang yang menjadi asas penting bagi masa depan negara. Hal ini demikian kerana di antara cabaran yang dihadapi untuk membentuk sebuah masyarakat Malaysia yang berkongsi idealisme, nilai hidup positif, semangat dan wawasan bagi membentuk sebuah negara yang maju dan progresif (www.bharian.com.my, 22 September 2018). Dalam acara sukan, didapati setiap individu akan bertungkus-lumus mencapai satu matlamat yang sama, iaitu memberikan kejayaan kepada pasukan walaupun pelbagai latar belakang, warna kulit, dan bangsa.

Selain itu, meraikan perayaan pelbagai etnik sedikit sebanyak menyuntik semangat perpaduan di samping mempelajari inti pati perayaan etnik tersebut terutama daripada aspek pakaian dan makanan. Di Malaysia, sambutan perayaan yang diraikan tanpa mengira latar belakang kaum dan agama berjaya membina pemahaman dan rasa hormat dalam kalangan masyarakat. Menurut Lee Lam Thye, rakyat Malaysia harus berasa bangga kerana dapat meraikan pelbagai perayaan dalam keadaan aman dan damai (www.bharian.com.my, 27 Januari 2017). Tambahan pula, acara tahunan yang mengumpulkan semua etnik seperti hari guru dan hari kebangsaan dapat mengukuhkan lagi hubungan sesama warganegara Malaysia. Sebagai contoh, sambutan hari kebangsaan yang diadakan pada setiap 31 Ogos mengingatkan seluruh rakyat Malaysia yang pelbagai etnik tentang pentingnya mempunyai semangat bersatu padu dan bertoleransi bagi mengukuhkan keharmonian Malaysia dan bebas daripada pengaruh penjajah.

Elemen RIMUP yang sering mendapat tempat dalam kalangan pelajar pelbagai etnik ialah aktiviti perkhemahan dan lawatan. Walaupun aktiviti ini

akan mengambil masa untuk dilaksanakan, ia memberi impak yang positif kepada yang terlibat. Para pelajar akan lebih bersikap terbuka dan berfikir di luar kotak apabila terdedah dengan aktiviti sendiri. Perkhemahan integrasi ini didedahkan dengan aktiviti berkumpulan dan berbentuk interaktif bagi mewujudkan integrasi yang utuh antara satu sama lain. Perpaduan, kerjasama dan persefahaman yang baik hanya dapat dibentuk apabila pelajar berkumpul serta menjalankan sesuatu aktiviti bersama-sama.

CADANGAN

Berikut diutarakan beberapa cadangan untuk menambah baik program RIMUP yang sedia ada agar dapat dilaksanakan dengan lebih baik pada masa hadapan. Rata-ratanya masih menyedari kewujudan program RIMUP yang sedia ada dan menganggap program tersebut sebagai penyelamat krisis perpaduan di sekolah. Namun begitu, sejauh mana perhatian kerajaan bagi memperkasa program RIMUP di setiap sekolah? Penyelidik mendapati kekangan program RIMUP diperluaskan kerana masalah peruntukan dana daripada pihak kerajaan. Pihak kerajaan perlu mengambil inisiatif yang sewajarnya bagi meletakkan asas perpaduan bermula daripada bangku sekolah.

Selain itu, pihak terbabit perlu menambah baik aktiviti yang terdapat dalam program RIMUP yang dikesan kurang diterima baik oleh pelajar bukan Melayu. Kementerian Pendidikan juga perlu meluaskan dan mengukuhkan lagi pelaksanaan program RIMUP dengan menekankan mesej-mesej perpaduan. Penilaian tahap pelaksanaan RIMUP seharusnya dilakukan dengan sekerap yang mungkin, kajian indeks perpaduan di sekolah perlu diukur secara berkala.

Tambahan pula, pembabitan ibu bapa dan komuniti dalam program seperti ini perlu dipertingkatkan dan didedahkan lagi bagi memastikan perpaduan dan semangat patriotisme terus diamalkan dalam kalangan pelajar semasa serta selepas waktu persekolahan. Ibu bapa atau penjaga perlu lebih peka dengan persekitaran dan menjadi *role model* kepada anak-anak.

KESIMPULAN

Dapatan kajian yang diperoleh secara keseluruhannya menunjukkan pendidikan di sekolah rendah pada masa ini mewariskan ciri yang jelas masih menonjolkan ciri perkauman, yang cuba lari dari hakikat pembinaan bangsa Malaysia yang mempunyai identiti tersendiri berlandaskan semangat keharmonian, kesejahteraan, cinta kasih sesama umat manusia, persefahaman dan perpaduan. Jika ditinjau secara keseluruhannya, pendidikan di sekolah rendah di negara ini adalah unik sekali. Hal ini demikian kerana terkesan dengan fenomena keetnikan dan polarisasi yang pada dasarnya pula berlawanan dengan segala usaha pembinaan masyarakat yang bersatu padu. Apa yang sangat menakutkan adalah pendidikan tersebut menyemaikan bibit polarisasi pada awal perkembangan kanak-kanak lagi dan paling merisaukan ialah pendidikan itu tidak berlaku tetapi sebaliknya indoktrinasi yang berlaku (Sufean Hussin, 2008: 214).

Sekolah berfungsi untuk mencapai matlamat luhur, sosialisasi politik yang amat dihasratkan. Matlamat itu menjadi idealisme oleh semua ahli masyarakat. Walau bagaimanapun, sejauh mana pendidikan peringkat rendah menuju ke arah matlamat yang dihasratkan, sering dipersoalkan. Hal ini demikian kerana sifat vernakularisme yang diwarisi dari zaman penjajahan Inggeris masih wujud hingga kini, dan masih terdapat di sekolah rendah yang dikelompokkan mengikut variasi etnik (Sufean Hussin, 2008, p. 216–217). Vernakularisme dalam pendidikan rendah berkait rapat dengan pembudayaan, iaitu pengekaln identiti dan budaya sesuatu kaum. Dasar jus soli seperti yang dianjurkan oleh Laporan Razak 1956 mengambil kira aspek ini memandangkan keperluan dan kehendak masyarakat pada peringkat peralihan ketika itu. Pada masa ini, keperluan dan kehendak rakyat Malaysia adalah untuk hidup dan mati di bumi tercinta ini. Bangsa Malaysia itu tidak mendabik dada memegahkan budaya etnik masing-masing tetapi hidup megah berganding bahu mendukung budaya rakyat Malaysia. Sesungguhnya, pembentukan bangsa dan budaya Malaysia memerlukan pengorbanan, muafakat dan inisiatif semua pihak tetapi bukannya lari atau mengelakkan diri daripada nilai ideal yang dihasratkan.

Secara keseluruhannya, program RIMUP ini amat bermanfaat dan membantu dalam usaha pemupukan kesepaduan sosial dan seterusnya membawa kepada perpaduan nasional yang diidam-idamkan oleh seluruh rakyat Malaysia. Oleh itu, pelbagai tindakan harus dititikberatkan bagi mengangkat aktiviti RIMUP supaya dapat diangkat sebagai alat untuk pembinaan negara bangsa yang lebih bersatu dalam konteks kesepaduan sosial.

RUJUKAN

- Amir Hasan Dawi. (2006). *Penteorian sosiologi dan pendidikan*. Tanjong Malim, Perak: Quantum Books.
- Berita Harian Online. (2016). *Pelan Hala Tuju Perpaduan Dibentang Pertengahan Tahun Ini*. Diperoleh daripada <https://www.bharian.com.my/node/138135>
- Berita Harian Online. (2016). *Sukan Elemen Penting Pupuk Perpaduan*. Diperoleh daripada <https://www.bharian.com.my/node/176074>
- Berita Harian Online. (2017). *Sambutan Perayaan Berbilang Kaum, Agama Kunci Negara Aman*. Diperoleh daripada <https://www.bharian.com.my/node/240525>
- Berita Harian Online. (2018). *Sukan Pupuk Integrasi Nasional*. Diperoleh daripada <https://www.bharian.com.my/sukan/lain-lain/2018/09/476985/sukan-pupuk-integrasi-nasional-tpm>
- Cheong Yuen Keong. (2013). *Gerakan pendidikan Cina di Malaysia: Satu kajian tentang perjuangan Dong Jiao Zong (1970–2002)*. Selangor: SIRD.
- Cheow Yin Thay. (2008). *Tahap Hubungan Etnik: Kajian di Kalangan Pelajar Mengikuti Kursus Sarjana Muda Teknologi serta Pendidikan (Kemahiran Hidup), Sesi Pengajian 2007–2008, Semester 2 di Universiti Teknologi Malaysia, Skudai*. Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Chua Yan Piaw. (2006). *Kaedah penyelidikan buku 1*. Selangor: Mc Graw Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Hairul Anuar Razak. (2011). Pengetahuan, persepsi dan pemahaman terhadap penghayatan patriotisme dan nasionalisme dalam kalangan pelatih Program Latihan Khidmat Negara di Malaysia. *Disertasi Sarjana (Tidak diterbitkan)*. Universiti Putra Malaysia. Serdang.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. (2005). *Buku Panduan Rancangan Integrasi Murid untuk Perpaduan: Bahagian Sekolah*, Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Lambang Web Rasmi UMSKAL. (2017). *Pesta Kaamatan dan Gawai UMSKAL Lambang Keunikan Rakyat Malaysia*. Diperoleh daripada <http://www.kal.ums.edu.my/v5/index.php/ms/arkib-buletin/365-pesta-kaamatan-dan-gawai-umskal-lambang-keunikan-rakyat-malaysia>
- Mansor Mohd Noor, Abdul Rahman Abdul Aziz & Mohamad Ainuddin Iskandar Lee. (2006). *Hubungan etnik di Malaysia*. Selangor: Pearson.

- Mohd Mahadee Ismail, Mansor Mohd Noor & Zaini Othman. (2014). Signifikan implementasi Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) di Malaysia. *Jurnal Kinabalu*, 20, 147–175.
- Mohd Sohaimi Esa, Dayu Sansalu & Budi Anto Mohd Tamring. (2011). *Hubungan etnik: Kelangsungan pembinaan negara bangsa*. Puchong, Selangor: Penerbitan Multimedia.
- Mohd Syariefudin Abdullah, Mohd Mahadee Ismail, & Mansor Mohd Noor. (2013). Kesepaduan sosial dan kejiranan di kawasan rukun tetangga. *Jurnal Kinabalu*, 19.
- Mohd Mahadee Ismail, Mohd Syariefudin Abdullah & Mansor Mohd Noor. (2015). Signifikan implementasi Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) di Malaysia. *Jurnal Kinabalu*, 20.
- Najeemah Mohd Yusof. (2011). Language and ethnic boundary among students of various ethnicities in secondary schools in Malaysia. *Sosiohumanika*, 4 (2), 211–228.
- Nur-Raffida Abdillah. (2008). Racial unity and national integration: A case study in three institution in East Malaysia. *Tesis Ijazah Sarjana Muda (Tidak diterbitkan)*. Universiti Malaysia Sabah, Kota Kinabalu.
- Perkhidmatan Pelajaran. (2009). *RIMUP Tonjol Budaya Pelbagai Kaum di Sekolah*. Diperoleh daripada <http://perkhidmatanpelajaran.blogspot.my/2009/10/rimup-tonjol-budaya-pelbagai-kaum-di.html>
- Rusimah Sayuti, Mohd Ainuddin Iskandar Lee Abdullah, & Hajah Salma Ishak. (2004). *Kajian hubungan kaum di kalangan pelajar Sekolah Pembangunan Sosial, Universiti Utara Malaysia*. Universiti Utara Malaysia.
- Sanusi Osman. (1989). *Ikatan etnik dan kelas di Malaysia*. Kuala Lumpur: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Sufean Hussin. (2008). *Pendidikan di Malaysia: Sejarah, sistem dan falsafah*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Sukarelawan Malaysia. (2009). *Kerja Sukarela Kurang Mendapat Sambutan*. Diperoleh daripada <http://www.sukarelawanmalaysia.com/v1/artikel-teks-pembentangan/32-kerja-sukarela-kurang-mendapat-sambutan.html>
- Suresh Kumar N Vellymalay. (2014). Bahasa interaksi dan hubungan antara etnik dalam kalangan murid di bilik darjah. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*, 1 (3), 14–28.
- Suresh Kumar N Vellymalay. (2014). Etnisiti interaksi sosial dalam kalangan murid pelbagai etnik di bilik darjah. *Jurnal Pembangunan Modal Pendidikan*, 7 (2), 47–61.
- Suresh Kumar N Vellymalay. (2016). Pola persahabatan dan hubungan merentasi etnik dalam kalangan murid di sekolah. *Jurnal Sains dan Kemanusiaan*, 7 (2), 306–324.

